

Naiset metsäkonealalla

12.2.2025

Työvoimasta naiset edustavat puolta, mutta metsäkoneenkuljetusala on ollut tähän saakka erittäin miesvoittoista. Nainen metsäkoneyrittäjänä on harvinaisuus. Suomessa metsäkoneenkuljettajista viisi prosenttia on naisia. Suomessa työskentelee nykyisin noin sata (100) naismetsäkoneenkuljettajaa. Kolme neljästä (75 %) koneyrittäjästä sanoo uuden työvoiman löytämisen olevan työlästä tai jopa mahdotonta, koska työntekijöitä vain ei löydy. Siis miehiä, joita noin 95 prosenttia metsäkoneenkuljettajista on. (Jaakkola 2024).

Naismetsäkoneenkuljettajat olivat saaneet ajatuksen metsäkoneenkuljettajan ammatista pääosin sitä kautta, että joku perheenjäsenistä työskentelee jo metsäkonealalla (Tuupainen 2024). Yrittäjäperheessä kasvaneilla naisilla onkin siis suurempi todennäköisyys siirtyä metsäkonealalle töihin.

Naisista metsäkoneenkuljettajia

Samaan aikaan suomalaiset koneyrittäjät kamppailevat merkittävän työvoimapulan kanssa. Venäjän-Ukrainan sodan vuoksi puun tuonti Venäjältä on vähentynyt ja kotimassa tapahtuvaan puunkorjuuseen tarvittaisiin kasvavia määriä työntekijöitä.

Naiset muodostavatkin merkittävän, hyödyntämättömän potentiaalin metsäkonealan työvoiman turvaamisessa tulevaisuudessa, kun metsäkoneyritykset kilpailevat ammattitaitoisista metsäkoneenkuljettajista. Metsä- ja bioenergia-ala työllistävät hyvin Suomessa. Metsäala työllistää kaikkiaan noin 60.000 henkilöä. Hyvälle metsäkoneenkuljettajalle löytyy varmuudella töitä, olipa sitten työntekijä nainen tai mies, koska metsiä löytyy ympäri Suomea.

Naismetsäkoneenkuljettajat ovat kokeneet ammatissaan luottamuksen puutetta, väheksyntää, rekrytointihaasteita sukupuolensa perusteella. Lisäksi perhevapaille jääminen on aiheuttanut haasteita.

Samoin työn ja perheen yhteeensovittaminen on ollut ongelmallista.

Alalla toimivat naiset ovat tyytyväisiä työhönsä (Jaakkola 2024). Lisäksi työnantajien mielestä metsäkonealalla työskentelevät naiset ovat olleet pidettyjä metsäkoneenkuljettajina. Naismetsäkoneenkuljettajat pitävät erittäin hyvää huolta työnantajansa metsäkoneista aivan kuten omista koneistaan. Koneyrittäjän omaisuus on siis hyvissä käsissä naiskuskin ajaessa ajokonetta tai puunhakkuukonetta.

Naisten pienestä koosta on myös hyötyä metsäkoneen kopissa. Ahtaassa kopissa on enemmän tilaa pienikokoiselle naiskuljettajalle kuin taas isomman mieskuljettajan mielestä metsäkoneen koppi on kovin ahdas. Samoin koneen perushuoltotyöt onnistuvat pienillä ja siroilla käsillä helpommin kuin isoilla kourilla.

Mielikuva raskaasta fyysisestä työstä koneenkuljettajan ammatista on väärä ja vanhentunut. Metsäkoneiden ohjaamot ovat nykyään turvallisia, ergonomisia ja lähes täysin tietotekniikkatoimisia, eli koneenkäyttöä vaativa työ sopii hyvin myös naiselle. Metsäkoneenkuljettajan ammatin hyvinä puolina on maisemakonttori, puhdas luonto, luonnonrauha ja itsenäinen työskentelyote. Metsäkoneenkuljettajien tärkeimpinä ominaisuuksina ovat oma-aloitteisuus, huolellisuus, päätöksentekokyky, tarkkuus, keskittyminen, reippaus, maalaisjärki ja tunnollisuus.

Naiset metsäkonekoulutukseen

Merkittävimmiksi esteiksi naisten hakeutumisessa metsäkoneenkuljettajiksi ovat tiedon puute, väärät käsitykset ammatista sekä kannustuksen puute kouluissa (Tuupainen 2024).

Sekä nuorten naisten omien vanhempien kannustuksella että oppilaanohjaajien kannustuksella on keskeinen rooli, kun nuoret naiset pohtivat tulevaa ammatinvalintaansa ja peruskoulun jälkeistä opiskelupaikkaansa. Avainasemassa olisi tiedottaa ja markkinoida erityisesti asenteellisia peruskoulujen opinto-ohjaajia metsäalan koulutusmahdollisuuksista ja työllistymismahdollisuuksista ja saada oppilaanohjaajat markkinoimaan metsäkoulutuksia myös nuorille naisille. Naiset kelpaavat jo ammattilentäjiksi, papeiksi, rekkakuljettajiksi ja ammattisotilaiksi Puolustusvoimiin, niin miksei myös konetyötä tekemään. Eihän koneenkuljettaminen ole sukupuoleen liittyvä ammatti miltään osin.

Naisia pitäisi saada houkuteltua enemmän metsäkoneenkuljettajan perustutkintoa tai monimuoto-opintoja opiskelemaan. Koulutuksen laajuus on 180 osaamispistettä ja kesto noin 3 vuotta. Naisille suunnattuja metsäkoneenkuljettajan perustutkintoja on jo ollut tarjolla muun muassa Jämsän ammattiopistossa. Kokonaan naisille suunnatuissa opiskeluryhmissä kynnys kysyä opettajalta kysymyksiä madaltuu ja ryhmän erityistarpeet voidaan huomioida. Metsäkoneen perushuolto kuuluu koulutusohjelmaan, mutta suuremmat remontit tekee koulutettu metsäkoneasentaja.

Ponsse Lady -klubi

Ponsse Lady -klubi on tehnyt hyvää PR-työtä naisten roolin esiintuomiseksi metsäkonealalla. Ponsse Lady -klubi on perustettu vuonna 2004, jolloin klubi aloitti toimintansa FinnMetko -messuilla. Ponsse Lady -klubin

toiminta-ajatuksena on yhdistää PONSSE-metsäkoneilla urakoivien yrittäjien puolisot sekä naispuoliset metsäkoneyrittäjät ja tarjota heille mahdollisuus verkostoitua yhteisen toiminnan kautta. Jokaisen taustalla on tavalla tai toisella puunkorjuu ja siihen liittyvä yrittäjyys. Koneyrittäjien puolisot ovat usein myös itse vahvasti mukana puunkorjuuyrityksen toiminnassa ja arjessa. Ponsse Ladyt hoitavat taustalla koneyrityksen paperitöitä, kuten kirjanpitoa, laskutusta, palkanlaskentaa, ALV-ilmoituksia ja veroilmoituksia.

Ponsse Lady -klubissa on jäseniä noin 270 Suomessa ja toiminta on laajentunut muihinkin maihin. Ponsse Lady -klubi järjestää 1 – 3 tapaamista vuodessa. Yksi tapaaminen järjestetään Vieremällä ja yksi tapaaminen on ulkomaanmatka esimerkiksi Ponssen toimipisteeseen ulkomailla. Ponsse Lady -klubiin ei ole jäsenmaksua.

Keinoja naisten saamiseksi metsäkoneenkuljettajiksi on tiedottamisen parantaminen kouluissa, markkinointikampanjat sosiaalisessa mediassa sekä koululaisten vierailut metsäalan oppilaitoksiin, vierailut metsäkoneyrityksiin sekä tutustuminen Ponsse Lady -klubiin.

Artikkeli on osa Euroopan unionin osarahoittamaa Ratkaisuja maaseudun koneyritysten jatkuvuuteen ja kilpailukykyyn – RATKI-hanketta.

Taru Huhtala
KTT, asiantuntija TKI
SeAMK

Kirjoittaja toimii omistajanvaihdosasiantuntijana Seinäjoen ammattikorkeakoulussa. Hän on opiskellut sekä kauppatieteitä että talousoikeutta Vaasan yliopistossa.

Lähdekirjallisuus

Jaakkola, Simo (2024). Miten saataisiin lisää naisia metsäkoneenkuljettajiksi? Alalla toimivat naiset ovat tyytyväisiä työhönsä. *Maaseudun Tulevaisuus*. https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/metsa/dc8b8c27-74a8-4c56-8324-d4d65d93e701

Kansan Uutiset (2011). Naisista metsäkoneenkuljettajia Jämsässä. *Kansan Uutiset*. Kotimaa. 4.11.2011. https://www.ku.fi/artikkeli/2679367-naisista-metsakoneenkuljettajia-jamsassa

Tuupainen, Aida (2024). Miten naisia saataisiin metsäkoneenkuljettajiksi? Pro gradu -tutkimus. Joensuun yliopisto. https://erepo.uef.fi/server/api/core/bitstreams/a19cdd16-168c-476c-aec0-1f102925a37a/content